

Natur och Miljö rf

Årsberättelse 2015

Godkänd av styrelsen den 11.6.2016 (STM 4/2016)

Innehållsförteckning

1	Miljöpolitisk verksamhet.....	3
1.1	Huvudkampanjen Framstegen	3
1.1.1	Framstegen klimatverkstäder i Åbo.....	3
1.1.2	Ny strategi för kampanjen	4
1.2	Riksdagsvalet 2015.....	4
1.2.1	Rädda miljöministeriet-kampanjen	5
1.3	Svinnkampen	5
1.4	Energi- och klimatpolitik	5
1.4.1	Parismötet.....	5
1.4.2	Elbils pop-up	5
1.4.3	Dialog med Energiindustrin.....	6
1.5	Östersjön.....	6
1.5.1	Fiske och fiskodling	6
1.5.2	CCB.....	6
1.6	Skogsnaturen.....	6
1.7	Jakt och viltvård	7
1.7.1	Miljöakademin 2015	7
1.7.2	Jakt.....	7
1.8	Reformen av Forststyrelsen.....	7
1.9	Internationellt samarbete	8
1.10	Utlåtanden	8
1.11	Arbetsgrupper	9
2	Miljöfostran	11
2.1	Samarbete med daghem och skolor	11
2.1.1	Naturskolan Uttern	11
2.1.2	Kvarkens naturskola	13
2.1.3	Ålands naturskola.....	14
2.1.4	Naturskola i Åboland.....	16
2.1.5	Utveckling av naturskolverksamhet	16
2.1.6	Fortbildning	16
2.1.7	Läromedelsproduktion	17
2.1.8	Grön Flagg	17
2.2	Fritidsverksamhet för barn och unga	18
2.2.1	Vildmarksläger.....	18
2.2.2	Natur och språk 2015-2017.....	18
2.2.3	Barnens Östersjöprotest 2015.....	21
	Synlighet i media	22
	Projektorganisationen	23

2.2.4	Barnens Östersjöprotest 2016.....	23
2.2.5	Familjeutfärder	23
3	Kommunikation.....	24
3.1	Finlands Natur.....	24
3.1.1	Innehåll	24
3.1.2	Form	25
3.1.3	Redaktion och medarbetare.....	25
3.2	www.naturochmiljo.fi	25
3.3	Sociala medier.....	25
3.4	Synlighet i media.....	26
4	Tjänster till lokalföreningar	27
5	Organisationen.....	27
5.1	Medlemskåren.....	27
5.2	Förbundsmötena i Åbo.....	27
5.3	Styrelsen	28
5.4	Personal	29
5.4.1	Anställda.....	29
5.4.2	Ledning.....	30
5.4.3	Planeringsdagar och arbetsgemenskapen	30
5.5	Kansli och utrustning.....	30
5.6	Arkivet	30
6	Ekonomi.....	31
6.1	Översikt	31
	Beviljade understöd	31
6.2	Penninginsamling.....	32
7	Medlemsorganisationer	33
7.1	Understödjande medlemsorganisationer	33
7.2	Medlemskommuner.....	33
8	Personmedlemstal	34

1 Miljöpolitisk verksamhet

I enlighet med den nya treårsplanen fokuserade kampanjverksamheten på klimattemat. Därutöver deltog Natur och Miljö aktivt i miljödebatten i Svenskfinland.

1.1 Huvudkampanjen Framstegen

Natur och Miljö ville genom kampanjen Framstegen inspirera individer och grupper att välja klimatvänliga alternativ och förändra sina vanor så att utsläppen av klimatstörande gaser minskar. I början av år 2015 publicerade Natur och Miljö information om kampanjen på förbundets webbsidor. Det var frågan om kortfattade tips om hur en individ kan minska sitt kolfotspår, åtta framstegsberättelser om hur människor på olika sätt gjort det här arbetet, samt länkar till mera information. Där fanns också fakta om klimatförändringen.

Den 22 januari deltog miljövärdschef Anne Antman i introduktionen till en kurs i hållbar utveckling som ordnades vid yrkeshögskolan Novia för studerande i samhällspedagogik och turism. Antman berättade om olika uppdrag studerandena gruppvis kunde utföra för Natur och Miljö under våren för att få kurspoäng. Flera grupper av studerande nappade. Några studerande gjorde en video som publicerades som en framstegsberättelse på Natur och Miljös webbsida. Andra tog foton som användes bl.a. på våra webbsidor. En grupp gjorde utkast till klimattips och en annan grupp deltog i evenemanget Framstegen klimatverkstäder i Åbo.

Enligt planen för kampanjen Framstegen skulle Natur och Miljö coacha individer till en klimatvänligare livsstil. Den 16 mars fick en handfull av Natur och Miljös personal en introduktion till coaching. Carolina Silin som är teamcoach och lektor vid yrkeshögskolan Novia fungerade som fortbildare.

Natur och Miljö lät trycka en fyrsidig marknadsföringsbroschyr för kampanjen i storlek A5. Den hette Upplev Framstegen. Anne Antman och informatör Henrika Mercadante skrev texten. Anna Nordling skötte ombrytningen.

Enligt planen för kampanjen skulle Natur och Miljö från och med senvåren publicera ett tips i veckan på social media. Tipsen skulle handla om hur individer med enkla medel kan minska på sitt kolfotspår. Anne Antman och Henrika Mercadante utarbetade bildförsedda tips. Tipsen publicerades inte eftersom kampanjens strategi ändrades i juni.

1.1.1 Framstegen klimatverkstäder i Åbo

Natur och Miljö arrangerade evenemanget Framstegen klimatverkstäder i Åbo lördagen 11.4 kl. 10.00–15.00 i restaurang Svenska Klubbens utrymmen. Miljövärdschef Anne Antman hade planerat evenemanget och höll i trådarna för dagen.

Henna Timonen, vice ordförande i Natur och Miljös styrelse, hälsade publiken välkommen. Professor Mikko Lagerspetz från Åbo Akademi höll ett föredrag med rubriken Kan vi förändra våra vanor och därigenom samhället? Sedan berättade Anita och Thomas Kurki, samt Ciso och Patrik Lindblad om hur de lyckats minska sitt kolfotspår. Informatör Henrika Mercadante ledde diskussionen.

Därefter hade deltagarna möjlighet att välja mellan fyra olika verkstäder. En grupp kockade klimatmat under ledning av hushållsrådgivare Elisabeth Eriksson. Verkstaden genomfördes som en del av Marthaförbundets projekt Svinnkampen. Som inledning till temat hade Anne Antman gjort en diaserie om hur produktionen och konsumtionen av mat påverkar klimatet.

I verkstaden Satsa på solenergi fick deltagarna ett infopaket om solpaneler och solfångare av energirådgivare Alf-Peter Heino. Deltagarna i verkstaden Hemestra funderade på om man kan fira en lyckad semester på hemmaplan. De lät sig inspireras av teamcoach Carolina Silin och gick ut på stan för att upptäcka Åbo med nya ögon.

Deltagarna i verkstaden Ditt livs skattkarta tog fram sina egna visioner av hur deras framtida klimatvänliga liv kan komma att se ut. Handledare var Martina Uotinen från Natur och Miljö och tre studerande från yrkeshögskolan Novia.

Efter verkstäderna samlades alla deltagare än en gång och fick höra om hur Ålands Natur och Miljö jobbat med studiecirklar. Petra Granholm berättade. Anne Antman avslutade med att berätta om Natur och Miljös klimatkampanj. Sammanlagt knappt 50 personer inklusive verkstadsledare deltog i evenemanget.

1.1.2 Ny strategi för kampanjen

Trots flertalet inlämnade projektansökningar hade Natur och Miljö i början av sommaren ännu inte erhållit finansiering för de projektidéer som togs fram i enlighet med treårsplanen 2015-2017. Styrelsen beslöt på sitt möte 6 juni att förbundet skulle göra en ny strategi för kampanjen. Nytt fokus var boende. Under sommaren och hösten utarbetade vi en ny projektplan. Enligt den skulle kampanjens kärnverksamhet utgöras av en rad lokala, små publik tillfällen hemma hos personer som miljöanpassat sitt boende till exempel när det gäller uppvärmning och småskalig elproduktion. För att testa det nya konceptet för kampanjen arrangerade Natur och Miljö ett pilotevenemang måndagskvällen den 7 december. Det ordnades hemma hos Johanna och Kim Fredenberg. Värdepåret berättade om sina erfarenheter av solfångare, en modern vedpanna och en luftvärmepump som de installerat i sitt hus. Gästerna fick också se på vedpannan då Kim Fredenberg tände eld i den. Energirådgivare Alf-Peter Heino höll ett kort fördjupande föredrag om solfångare och solpaneler. I evenemanget deltog 16 personer inklusive värdepåret och tre personer från Natur och Miljös personal. Evenemanget fick mycket bra respons av deltagarna. Miljövärdchef Anne Antman hade planerat evenemanget och höll i trådarna för det.

Michaela Sollberger, som studerade vid yrkeshögskolan Novia, gjorde som en del av sitt examensarbete en enkätundersökning riktad till 200 av Natur och Miljös medlemmar. Frågorna i enkäten handlade om hur respondenterna värmer upp sina hem och hurudant intresse de har för nya, miljöanpassade lösningar ifråga om uppvärmning och elproduktion. Det var möjligt att svara på enkäten endast elektroniskt. Efter att påminnelsebrev skickats ut blev den slutliga svarsprocenten 55. Resultaten av enkäten publiceras i Sollbergers examensarbete år 2016.

1.2 Riksdagsvalet 2015

Natur och Miljö sammanställde egna valteser som vi skickade ut till partier och svenskspråkiga kandidater. De här teserna fungerade som måttstock när verksamhetsledare Bernt Nordman analyserade partiernas valprogram i en artikel i Finlands Natur nr 1/2015.

Natur och Miljö deltog även i de finländska miljöorganisationernas gemensamma aktiviteter inför riksdagsvalet. Organisationerna publicerade den 25.2 gemensamma valteser gällande energi- och klimatpolitiken med rubriken "100 % förnyelsebart i

Finland". Natur och Miljö svarade för översättningen till svenska och skickade ut materialet till svenskspråkiga intressenter.

Miljöorganisationerna ordnade också en gemensam galatillställning på Bio Rex den 11.3. Den Stora Energidebatten blev en stor framgång, Publikmängden var kring 300 pers. Bettina Sångbom fungerade som konferencié. Arrangörernas inserter i form av bl.a. korta tal och videor varvades med paneldebatt och dueller mellan politiker från alla partier i riksdagen. Natur och Miljö presenterade sitt material i foajén.

1.2.1 Rädda miljöministeriet-kampanjen

Genast efter valet lyftes frågan om miljöförvaltningens roll starkt upp på den politiska agendan. Särskilt statsministerpartiet centern drev hårt frågan om att miljöministeriet borde sammanslås med jord- och skogsbruksministeriet. Miljöorganisationerna beslöt att med kort varsel sätta igång en namninsamling med sloganen Pelasta ympäristöministeriö – Rädda miljöministeriet. På bara några veckor samlades 65 000 underskrifter, cirka 700 av dessa fyllde i den svenskspråkiga versionen av appellen. Appellen bidrog till att miljöministeriet bevarades, även om ministerportföljerna kombinerades.

1.3 Svinnkampen

Marthaförbundet var huvudman för kampanjens Svinnkampen, vars målsättning var att minska matsvinnet. Natur och Miljö var en av projektet samarbetspartners. Miljövårdschef Anne Antman fortbildade Svinnkampens projektanställda i frågor gällande matsvinnets miljöeffekter. Antman skrev också artiklar som publicerades på Svinnkampens webbsajt.

Natur och Miljös största satsning var videon Biffens liv. Som projektledare fungerade informatör Henrika Mercadante, som också skrev manuset. Materialet filmades av Dennis Storhannus, som även klippte ihop materialet till en 10,30 minuter lång videon. Den publicerades på Youtube den 23.11.

1.4 Energi- och klimatpolitik

1.4.1 Parismötet

De finländska miljöorganisationerna arbetade intensivt tillsammans inför klimatomötet i Paris. I början av september publicerade organisationerna sina teser om avtalet. Natur och Miljö skötte om att teserna översattes till svenska

1.4.2 Elbils pop-up

Natur och Miljö medverkade i pop up-jippo för elbilar i Helsingfors den 11.9. Natur och Miljös elbil Elålf medverkade i en paradkonvoj som körde från Olympiastadion till Salutorget. Jannika Reed skötte om transorten av bilen från Åland till Helsingfors. På salutorget ordnades en mäsas för allmänheten. Trafikminister Anne Berner höll ett tal. Natur och Miljö hade ett tält med information och AkkuJukka presenterade bilens tekniska lösningar för publiken. Volontären Mikko Lillieström hjälpte till med de praktiska arrangemangen under jippet.

1.4.3 Dialog med Energiindustrin

Under året förde miljöorganisationerna en konstruktiv dialog med Energiindustrin rf. Natur och Miljö medverkade i flera diskussioner, bl.a. ett heldagsseminarium på Lonnan i Helsingfors den 4.6 och ett kortare möte den 3.12 om stödformer för förnyelsebar energi

1.5 Östersjön

1.5.1 Fiske och fiskodling

Under våren medverkade Natur och Miljö i en arbetsgrupp som utformade ett utkast till ny lagstiftning om miljötillstånd för fiskodling. Arbetsgruppens förslag utgjorde grunden för den regeringsproposition som senare under året godkändes av riksdagen. Kompromissen gick ut på att man dels höjde tröskeln för miljötillstånd, men också kopplade tillstånd till ministeriernas nationella plan för planering av fiskodling. Verksamhetsledaren Bernt Nordman medverkade i en paneldiskussion om reformen på Fiskodlarförbundets årsmöte i Åbo den 5.11.

Natur och Miljö bevakade liksom tidigare beslutsprocessen gällande fiskekvoter i Östersjön. Vi skrev ett utlåtande om utkastet till fiskekvoter och följde med de internationella förhandlingarna via de internationella nätverken CCB och FISH

1.5.2 CCB

På hösten genomförde det internationella nätverket CCB ett projekt för att uppmärksamma problematiken med plast i havet. Inom ramen för projektet producerades en broschyr som gjorde i många olika språkversioner. Natur och Miljö fungerade som underleverantör för den svenska och den finska versionen. Den svenska upplagan var 500 ex. Tina Sommarstorm fungerade som projektledare för detta projekt.

Efter att Sonja Jaari blev tjänstledig på våren avträdde hon också från sin post som styrelsemedlem i CCB. Tina Sommarstorm nominerades till hennes ersättare, men ett formellt byte var inte möjligt enligt CCB:s stadgar. Sålunda skötte Jaaris suppleant Maria Timonen den formella rollen som styrelsemedlem, men Sommarstorm fick rätt att ta del av styrelsens interna diskussioner.

1.6 Skogsnaturen

Natur och Miljö bevakade frågor med anknytning till skogsnaturens biologiska mångfald med ungefär samma intensitet som tidigare.

Natur och Miljö var medlem i FSC-föreningen, som ansvarar för FSC-certifieringen i Finland. Natur och Miljö bidrog med finansiering till miljökammararens sekreterare Lauri Kajander. Under året pågick intensiva förhandlingar om riskanalysen för Controlled Wood i Finland. Eftersom de nationella förhandlingarna mellan miljökammararen och den ekonomiska kammararen gick i lås, försökte FSC:s internationella organisation facilitera processen. Bernt Nordman medverkade i ett möte mellan miljökammararen och Kim Carstensen, VD för FSC international, den 30.10.

Natur och Miljö höll kvar aktierna i skogsrådgivningsföretaget Innofor. Miisa Holmström deltog i bolagsstämman.

1.7 Jakt och viltvård

1.7.1 Miljöakademien 2015

Natur och Miljö var medlem i Miljöarenan rf, som regelbundet har arrangerat Miljöakademiseminarier för beslutsfattare och opinionsbildare på nationell nivå. Bernt Nordman fungerade som styrelsemedlem och Natur och Miljös representant i arrangörskommittén som assisterade den anställda projektledaren gällande praktiska arrangemang. Årets tema var jakt och viltvård. Miljöakademins huvudseminarium för inbjudna gäster ordnades 3-4.9 i Åboland och västra Nyland. De 50 deltagarna var mycket nöjda med innehållet och de praktiska arrangemangen.

Materialet från seminariet sammanställdes liksom tidigare till en rapport, som publicerades på Miljöakademins webbsajt.

Miljöakademins publikseminarium hölls den 17.11 i EU-kommissionens seminarieutsymmen i Helsingfors. För första gången i Miljöakademins historia var miljöministern på plats. Minister Tiilikainen höll ett inledningsanförande och lyssnade i en timme på inläggen innan han var tvungen att skynda vidare. I publiken ett sjuttioal personer, bland dem några tunga namn.

Välkomstorden hölls av Fredrik von Limburg Stirum som är ordf för Stiftelsen för vilt- och naturvård som var huvudsamarbetspart för årets Miljöakademiprojekt.

Prof Janne Kotiaho höll ett föredrag om ELITE-arbetsgruppens betänkande gällande en ny strategi för restaurering av naturen. Panu Hiidenmies från Finlands Jägarförbund, Jarkko Nurmi från Finlands viltcentral och Risto Sulkava från Finlands naturskyddsförbund kommenterade anförandet.

Seminariet avslutades med en paneldebatt med riksdagsledamöterna Hanna Halmeenpää (de gröna), Kai Mykkänen (saml), Kari Kulmala (sannf), Tytti Tuppurainen (sdp).

1.7.2 Jakt

Skötseln av rovdjursstammarna lyftes igen fram till ett hett tema i miljödebatten i Svenskfinland. I gränsområdet mellan Salo och Raseborg fick ett vargpar ungar. Föryngringar skede också Österbotten, dock inte precis vid kusten. Solitära vargar och grupper av vargar rörde sig i Svenskfinland.

Jord- och skogsbruksministeriets treåriga försök med "stamvårdande" vargjakt gick in på sitt andra år. Jägare lämnade in ansökningar om att få skjuta individer i vargfamiljer i Salo-Raseborg. Natur och Miljö skickade in ett utlåtande och kommenterade frågan i media. Viltcentralen beviljade slutligen en licens. Natur och Miljö besvarade sig inte över beslutet.

Bernt Nordman representerade Natur och Miljö på seminariet Sustainable Hunting and Wildlife, som Forststyrelsen ordnade på naturcenter Haltia den 1-2.9.

1.8 Reformen av Forststyrelsen

Ett av årets stora teman var reformen av Forststyrelsen. Processen körde i gång genast efter regeringsbildningen. Beredningen pågick länge helt utanför offentligheten. I slutet av september skickade Natur och Miljö till svenska riksdagsledamöte ett PM där vi bl.a. krävde en öppen behandling och presenterade konkreta förslag till en ny organisationsmodell.

Den 9.10 representerade Bernt Nordman Natur och Miljö på ett seminarium som ordnades av sfp:s europaparlamentariker Nils Torvalds. På seminariet deltog bl.a. Forststyrelsens chef Esa Härmälä som kommenterade reformen.

Ministerierna kallade ett femtiotal intressenter till ett muntligt hörande den 19.10. På hörandet presenterades ett preliminärt förslag till ny organisation. Samtidigt blev det klart att man även planerar omfattande förändringar som gäller indelningen av statens mark- och vattenegendom i olika poster i balansen. Bernt Nordman representerade Natur och Miljö på hörandet. Natur och Miljö framförde i sina muntliga och skriftliga kommentarer ett krav på att en öppen remissrunda bör ordnas. Efter några veckor av intensiv debatt i korridorer och i media beslöt ministerierna att en remissrunda ordnas i november.

Natur och Miljö lämnade den 25.11 in ett utlåtande med kritiska kommentarer till de flesta förslag, förutom bolagiseringen av skogsavverkningsfunktionen. Trots intensivt lobbyande godkände regeringen sin proposition till riksdagen före julen.

1.9 Internationellt samarbete

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i EEB och förbundsordförande Jan Ekembom deltog i årsmötet i Bryssel. Jouni Nissinen återvaldes till finländsk representant i EEB:s styrelse för en ny tvåårsperiod.

Natur och Miljö fortsatte också sitt medlemskap i IUCN. Camilla Strandberg-Panelius med Bernt Nordman som suppleant var medlemmar i den nationella IUCN-kommittén. I december ordnades en stor eurasiatisk IUCN-konferens i Helsingfors, där Natur och Miljö ordnade en workshop om naturskolverksamhet.

Under året upprätthåll Natur och Miljö kontakten till syskonorganisationerna i de nordiska länderna, men ingen från Natur och Miljö deltog i träffen för organisationsledare som ordnades på Lofoten i Norge.

1.10 Utlåtanden

04.12.2015	Utlåtande om utkast till förordning om jakt på varg som sker med stöd av dispens utanför renskötselområdet under jaktåret 2015–2016
24.11.2015	Utlåtande om utkast till proposition om ny lag om Forststyrelsen (utkast 11.11.2015)
13.11.2015	Utlåtande om förslag till ändring av naturvårdslagen
23.10.2015	Utlåtande om utkast till lagstiftning gällande omorganisering av Forststyrelsen (version 14.10.2015)
20.10.2015	Utlåtande om budgetpropositionen (HE 30/2015 vp) avsnitt 35.01
30.09.2015	Utlåtande om utkastet till ändring av Statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling
08.09.2015	Utlåtande om kommissionens förslag till fiskemöjligheter i Östersjön (TAC) 2016 (COM(2015) 413 final)
12.08.2015	Utlåtande om utkast till proposition om utvidgat miljöskyddsansvar för myndigheter (daterat 2.7.2015)
27.04.2015	Utlåtande om arbetsgruppsrapporten "Ympäristömenettelyjen sujuvoittaminen ja tehostaminen" (13/2015)
09.04.2015	Utlåtande om förslaget till ändring av nitratförordningen

- 31.03.2015 Utlåtande om förslaget till åtgärdsprogram för Finlands havsförvaltningsplan
- 30.03.2015 Utlåtande om Forststyrelsens utredning om utvidgning av de marina nationalparkerna i Finska viken (10.12.2014)
- 06.02.2015 Utlåtande om utkastet till statsrådets förordning om strukturstöd till jordbruket
- 06.02.2015 Utlåtande om utkastet till statsrådets förordning om styrning av investeringsstöd för gårdsbruk
- 06.02.2015 Utlåtande om utkastet till jord- och skogsbruksministeriets förordning om miljöersättning
- 06.02.2015 Utlåtande om utkastet till statsrådets förordning om miljöersättning för jordbruket
- 27.01.2015 Utlåtande om utkastet till statsrådets förordning om grundstöd, förgröningsstöd och stöd till unga jordbrukare
- 15.01.2015 Utlåtande om utkastet till statsrådets förordning om ersättning för icke-produktiva investeringar
- 14.01.2015 Utlåtande om utkast till förordning om jakt på varg som sker med stöd av dispens utanför renskötselområdet under jaktåret 2014-2015
- 14.01.2015 Utlåtande om utkast till skötselplan för vargstammen i Finland
- 13.01.2015 Utlåtande om utkastet till statsrådets förordning om kompensationsbidrag

1.11 Arbetsgrupper

Natur och Miljös representanter medverkade i en stor mängd olika arbetsgrupper och kommittéer.

Arbetsgrupp för uppföljning av landsbygdsprogrammet 2015–2021

Suppleant Anne Antman

Arbetsgrupp för uppföljning av den nationella biodiversitetsstrategin

ordinarie Bernt Nordman

Delegationen för bioteknik

suppleant Sonja Jaari (avgick i mars)

Delegationen för hållbart jordbruk inom Nylands NTM-central

Anne Antman

Delegationen för Trafi

suppleant Bernt Nordman

Finlands IUCN-kommitté

ordinarie Camilla Strandberg-Panelius

suppleant Bernt Nordman

Förvaltningsrådet för oljeskyddsfonden

Camilla Strandberg-Panelius

Grön Flagg-kommittén

Sonja Jaari

Kommissionen för hållbar utveckling

Jon Lindström

Kommittén för EU-ärenden, sektionen för miljö (23)

Bernt Nordman
Kommittén för EU-ärenden, havspolitikuskottet
Bernt Nordman
Konsumentdelegationen
Henna Timonen
Metsoprogrammets nationella uppföljningsarbetsgrupp
Bernt Nordman
Siemenpuustiftelsens delegation
Ordinarie Emilia Runeberg
suppleant Jannika Reed
Styrelsen för Coalition Clean Baltic (CCB)
Sonja Jaari (avgick i mars)
Styrelsen för Miljöarenan rf
Bernt Nordman
Styrelsen för Sällskapet för miljöfostran (SYKSE)
Sonja Jaari/ Tessa Turtonen
Styrelsen för Natur- och miljöskolornas förbund (LYKKY)
ordinarie Sonja Jaari
suppleant Pia Bäckman

2 Miljöfostran

2.1 Samarbete med daghem och skolor

2.1.1 Naturskolan Uttern

År 2015 arrangerade Naturskolan Uttern rekordmånga naturskoldagar. Till denna ökning bidrog särskilt ett nytt skogstomttema som fyllde kalendern i november-december. Anatalet lägerskoldagar var aningen lägre än förväntat, men glädjande var att det under året såldes rekordmånga lägerskolor som kommer att genomföras under följande kalenderår. Under året 2015 jobbade Pia Bäckman och Emilia Nordling som naturskollärare på naturskolan Uttern. Enligt arbetsfördelningen ansvarade Pia för naturskoldagar, naturskolklasser och fortbildning, medan Emilia ansvarade för lägerskolverksamhet och Natur och Miljös sommarläger.

Naturskoldagar och naturskolklasser

Naturskolan Uttern erbjöd såsom under tidigare år naturskolundervisning i form av både enskilda naturskoldagar och verksamhet för naturskolklasser, vilket innebär fyra naturskoldagar under läsåret per deltagande grupp.

Under året ordnades 107 naturskoldagar i fält för sammanlagt 90 olika grupper från skolor, förskolor och daghem ifrån västra Nyland och huvudstadsregionen. Detta innebar totalt 103 fältdagar för naturskollärarna. Årets 107 naturskoldagar bestod av 71 enskilda naturskoldagar, samt 36 naturskoldagar för vårterminens 8 och höstterminens 10 naturskolklasser främst i åk 3-4 (även en klass med elever från åk 1-6 deltog som naturskolklass).

Sammanlagt deltog 1671 kunder, 1478 barn och 193 vuxna, i en eller flera naturskoldagar under året. Av dessa deltog 1166 elever och 165 vuxna i enskilda naturskoldagar, medan 312 elever och 28 vuxna tog del som naturskolklasser. Det betydde 66 fältdagar för Pia Bäckman och 31 för Emilia Nordling.

Grupperna kom från följande kommuner:

	Enskilda naturskoldagar		Naturskolklasser	
	Vår	Höst	Vår	Höst
Kyrkslätt	8	7	3	2
Sjundeå		2		2
Ingå	1	2	1	3
Raseborg	3	9	3	2
Hangö			1	
Helsingfors	19	3		
Esbo	8			1
Grankulla		2		

Vanda	1			
Sibbo	6			
Lappträsk	1			
TOTALT	47	25	8	10

Naturskoldagarna hölls både i skolornas och i daghemmens närmiljöer samt i naturskolans västnyländska uteklassrum; främst i Störsvik (17 grupper), men som nyhet besökte även 4 grupper Kopparnäs. Dessutom besökte under vårterminen 6 grupper Sibbo storskog samt 4 grupper miljön vid Villa Elfvik.

På våren inleddes ett nytt samarbete med Esbo stads naturskola Villa Elfvik. Esbo stad anlät naturskolan Uttern för att genomföra svenskspråkiga naturskoldagar för skolgrupper i Esbo. Marknadsföringen och bokningen skedde via Villa Elfvik.

Naturskolan Uttern arrangerade Uttern 6 naturskoldagar (3 i miljön vid Villa Elfvik och 3 i skolans närmiljö) inom ramen för detta samarbete.

Under vintervintern hölls naturskoldagar med vintertema för de åtta naturskolklasserna samt för 3 grupper i Elfvik. Därtill var vi på vintervandring med två grupper i Sibbo storskog (Mikaela Grankvist hoppade in då Pia Bäckman var tjänstledig). I april-maj hade vi naturskoldagar med vårtema för naturskolklasserna. Därtill erbjöds följande teman: Följ med våren för åk 3-6, Boris bofink och fåglarnas vår för daghem och förskola, Roligt att räkna med skatan för förskolan samt Karin Korsspindels förunderliga värld för åk 1-2. Dessutom var 3 grupper på vårvandring i Sibbo storskog. Våren var som vanligt populär och högsäsongen i april-maj krävde mycket insatser även av Emilia Nordling. Dessutom anställdes Jon Rikberg som inhoppare på fyra naturskoldagar (totalt 20 h) under vårterminen. På höstterminen hade vi, förutom naturskolklassernas temadagar, några naturkoldagar med Kurre Ekorre och Karin korsspindel för daghem och förskolegrupper. Inför jultiden introducerade vi ett nytt undervisningstema för 5-7 -åringar, På uppdrag med skogstomten, som var en stor succé. I november och december hade vi totalt 20 naturskoldagar med skogstomten.

Naturskoldagarna och verksamheten för naturskolklasser marknadsfördes genom e-post och brevtuskick i för vårens marknadsföring, per e-post inför höstterminen och per e-post och brevtuskick inför säsongen med skostomten. Verksamheten för naturskolklasser marknadsfördes också per telefon.

Lägerskolor

Under året ordnade fyra skolklasser i åk 6 sin lägerskola i samarbete med Naturskolan Uttern. Brändö lågstadieskola i Helsingfors och Winellska skolan beställde hela sin lägerskola via naturskolan och inkvarterades på Rövass vid Barösund 18-21.8 och 26-28.8. Matlidens skola i Esbo beställde en dag med naturskolans undervisning under sin lägerskola på Räfsö i Kyrkslätt 19.8 och Kyrkfjärdens skola i Ingå likaså en lägerskoldag under sin lägerskola på Sjömansro i Lappvik, Hangö 2.9.

I lägerskolorna deltog 118 elever och ca 13 vuxna under sammanlagt 11 dagar. Det betydde 10 fältdagar för Emilia Nordling och 3 för Pia Bäckman.

Under lägerskolorna samarbetade naturskolan med Jöns Aschan på Paddlingsfabriken som ordnade med paddling för två grupper och Lars Ekman på Skogscentralen Kusten

som höll skogsbruksprogram för en grupp. Till de populära lägerskolprogrammen hörde det här året Ut i vildmarken, Livet i skogen och Energin på jorden. Emilia Nordling gjorde intensiv telefonmarknadsföring under året och ringde runt till så gott som alla svenska skolor med femte- och sjätteklasser i södra Finland. Marknadsföringen resulterade i att naturskolan i december kunde räkna 24 bokade lägerskoldagar för 8 skolklasser år 2016.

Nätverkande och kompetensutveckling

Pia Bäckman representerade Natur och Miljös naturskolor på Naturskoleföreningens årsmöteskonferens i Tollarp, Skåne den 1-3.4. Pia Bäckman och Emilia Nordling deltog i Ute är inne-konferensen i Linköping den 17-18.9.

Utrymmen och utrustning

Naturskolan Uttern hade som tidigare sina kontors- och förrådsutrymmen i Åvikhemmet i Pickala. Under år 2016 hyrdes naturskolans utrymmen ut två gånger. Naturskolan Uttern fick ett bidrag av Entomologiska föreningen i Helsingfors för inköp av undervisningsmaterial för insektundersökningar. För bidraget införskaffades bl.a. håvar, förnasåll, lappar, insektsugar och modeller över insekters metamorfos. För naturskolans nya temahelhet med skogstomten införskaffades en del nytt material bl.a. ficklampor och en klassuppsättning varma tomtekåpor i grå filt som syddes av Tutta Tenhola.

2.1.2 Kvarkens naturskola

Året vid Kvarkens naturskola har varit intressant och fullt av aktivitet. Naturskolans personal har under året bestått av Renja Hakala (100 % arbetstid), Tessa Turtonen (vikarie januari-maj, 80 %) och Maria Svens (augusti-december, 80 %).

Naturskolan har fortsatt med det populära fadderklasskonceptet och i vanlig ordning hölls även enskilda naturskoldagar för skolor och daghem.

Hela vårterminen var efterfrågan av naturskoldagar lika stor som alltid och vi körde på med full kapacitet. Under höstterminen fick även naturskolan känningar av den ekonomiska situationen i kommunerna i form av minskat antal bokningar. Trots det hann vi ändå med hela 102 dagar i fält med 113 olika grupper. Av dessa deltog 20 grupper i fadderklassprogrammet på våren och 16 grupper på hösten. Sammanlagt deltog 1447 barn och 244 vuxna i naturskolans verksamhet under år 2015.

VT 2015

Kommun	Gruppantal
Vasa	22
Korsholm	18
Vörå	6
Malax	6
Närpes	6
Kristinestad	2
Korsnäs	0
Kaskö	0
Summa	60

HT 2015

Kommun	Gruppantal
Vasa	25
Korsholm	14
Närpes	5
Kristinestad	3
Malax	2
Vörå	1
Jakobstad	1
Korsnäs/Kaskö	0
Summa	51

Naturskolan fick även finansiering för att utarbeta ett världsarvstema inför Kvarkens jubileumsår 2016. Detta prövades och finslipades under hösten med hjälp av några pilotgrupper.

Under året som gick återupplivades naturskolans facebook sida med framgång. Den har fått bra med synlighet bland lärarna i regionen.

I början av året (4.2) presenterade Kvarkens naturskola sin verksamhet för besökare från Belgien.

Naturskolan ordnade och deltog i två regionala miljöfostransträffar (20.3 i Lappjärvi och 9.11 i Vasa). Naturskollärarna fortbildade även sig själva, deltog i planeringsdagar, förbundsmöten samt ett flertal möten med miljöfostransteamet.

2.1.3 Ålands naturskola

Ålands naturskolas verksamhetsår präglades av vikariearrangemang och med att naturskolläraren Linda Valve blev moderskapsledig i början av juli. Åsa Andersson anställdes som hennes vikarie från början av augusti.

Under året ordnades naturskolverksamhet för sammanlagt 846 barn och 146 vuxna. Grupperna kom från följande kommuner:

Vårterminen	antal
Lumparland	2
Kumlinge	1
Mariehamn	9
Jomala	3
Brändö	1
Hammarland	1
Finström	6
Lemland	3
Geta	2
Ålands hemundervisning	1
Summa	29

Hösterminen	Antal
Finström	9
Hammarland	4
Mariehamn	15
Saltvik	1
Lemland	5
Vårdö	3
Jomala	3
Lumparland	2
Geta	2
Summa	44

Verksamheten var ambulerande och till mestadels lagd kring närliggande områden kring skolor och daghem. Genomförda program:

Våren:

Karin korsspindel 4st

Upptäck våren 4st

Vårens ätbara växter 1st

Träd och fåglar 2st

Sjöfåglar 2st
Åländska biotoper 3 st
Vattenprogram 3st
Stannfåglar 1st
Allemansrätt och samarbete 2st
Vattnets värld 2st
Östersjötema 2st

Hösten
Östersjöprogram 6 st
Razze räb 1 st
Vinterprogram 1 st
Kurre ekorre 4 st
Karin korsspindel 8 st
Skogsdetektiverna 3 st.
Skogstomten 17st.

Kontorslokalerna hyrdes i Sjökvarteret i Mariehamn. I samma byggnad finns även Ålands Natur och Miljö's kontor. Under slutet av året inleddes förhandlingar om ett förnyat hyreskontrakt omfattande ett större lagerutrymme i anslutning till kontorsutrymmet.

Utrustning

Under året köpte naturskolan pedagogisk utrustning till de programmen som har erbjudits. Vi har köpt in östersjö litteratur, nya lappar, ficklampor, täljknivar, filter, detektivväska, bollar.

Under 2015 användes elbilen Elåf flitigt, och fick även representera Natur och Miljö vid Elbildsparaden i Helsingfors den 12.9. I oktober bytte AkkuJukka ut elbilens laddningsaggregat.

Övriga aktiviteter

15-16.1 deltog naturskollärare Linda Valve i utbildningsmässan Dialog 2015. Förutom att delta i 7 olika workshops och föreläsningar kring olika användningsområden för IKT, fanns goda möjligheter att marknadsföra och medverka med de åländska lärarna. En stor del av lärarna deltog åtminstone en av dagarna. Ett evenemang av stort värde för våra skolkontakter!

17.3 hade Linda Valve en inspirationsdag för lärare och personal vid Ålands naturbrukscenter.

20.3 firades Östersjöns dag i form av barnens östersjödag på Lilla holmen. Ålands naturskola arrangerade olika aktiviteter för barn, vi bjöd in eftisarna i staden och marknadsförde via fb. Evenemanget var ett samarbete mellan naturskolan, Ålands Natur och Miljö, Rädda barnen och Husö biologiska station. Vi satsade också på att uppmuntra elever i de åländska skolorna att delta i den nationella Barnens Östersjöprotest. Som upptrappning under veckan hade vi ett östersjöquiz som i år gjordes på facebook.

I juni hade Linda Valve träff med landskapsregeringen för att utvärdera de första 3 åren med Ålands naturskola.

17-18 september var Åsa Andersson tillsammans med Pia Bäckman och Emilia Nordling från Utterns naturskola samt Martina Uotinen på utekonferensen Ute är inne i Linköping. Den var inspirerande och lärorik och vi byggde kontakter till svenska naturskolor.

I oktober lanserades Ålands naturskola för de åländska daghemmen genom besök, skrifter och marknadsföring genom sociala medier.

2.1.4 Naturskola i Åboland

På våren beslöt Natur och Miljö att börja arbeta aktivt för att etablera en ny naturskola i Åboland. Tack vare ett projektbidrag från Konstsamfundet kunde naturskollärare Emilia Nordling under hösten utarbeta en projektplan. För arbetet med projektplanen stämde Emilia Nordling några möten i regionen med bl.a. Skärgårdshavets naturskola, naturskolan Tammenterho, Folkhälsan och representanter för Pargas stads och Kimitoöns bildnings- och miljösektorer. Under hösten planerades och utarbetades ett flertal ansökningar för ändamålet.

2.1.5 Utveckling av naturskolverksamhet

Natur och Miljö representerades av Emilia Nordling vid natur- och miljöskoleföreningen LYKKYs vårmöte 12-13.3 och vid höstmötet 4.11 av Tessa Turtonen och Emilia Nordling. Vid höstmötet valdes Tessa Turtonen till ordinarie styrelsemedlem. Pia Bäckman avgick som suppleant.

LYKE-nätverkets medlemmar sammanstrålade 4.11 och i sammankomsten deltog Tessa Turtonen och Emilia Nordling.

Tessa Turtonen invaldes på höstmötet den den 30.11 som medlem i styrelsen för Sällskapet för miljöfostran i Finland (SYKSE).

Natur och Miljö representerades av Tessa Turtonen i det nyländska miljöfostransnätverket Välke fr.o.m. hösten. Tessa Turtonen deltog i sammanlagt två nätverksmöten.

Natur och Miljö representerades av Emilia Nordling och Pia Bäckman vid utomhuskonferensen Mitt i Naturen som hölls vid Naturcentret Haltia i Noux 1-2.10. Natur och Miljö samarbetade med bl.a. Forststyrelsen i utarbetandet av ett föredrag vid IUCN-konferens Regional Conservation Forum i Helsingfors 14.12. Natur och Miljö representerades av Maria Svens som knöt kontakter till konferensdeltagare från olika håll i världen.

2.1.6 Fortbildning

Naturskolan Uttern höll 7 fortbildnings- och inspirationstillfällen i utomhuspedagogik för pedagoger och andra som arbetar med barn, med sammanlagt 109 deltagare under verksamhetsåret. Sydkustens landskapsförbund beställde tre inspirationstillfällen riktade till eftisledare. Dessa hölls den 13.4 i Pargas (Emilia Nordling, 8 deltagare) och den 20.4 i Borgå (Pia Bäckman, 9 deltagare), samt den 1.9 i Helsingfors (Pia Bäckman, 6 deltagare). Den 22.8 bidrog Uttern med två workshoppar med sammanlagt 49 deltagare på en fortbildningsdag för dagvårdspersonalen i Raseborg stad (Emilia Nordling och Martina Uotinen). Därtill höll Pia Bäckman på hösten två heldagsfortbildningar i utomhuspedagogik i Borgå: den 24.9 gällde det 15 blivande barnledare som studerade vid den Kristliga folkskolan i Nykarleby, och den 9.10 var det 22 närvårdarstuderande vid Yrkesinstitutet Praktikum som var i turen. Alla ovan nämnda tillfällen skräddarsyddes enligt beställarens

önskemål. Kvarkens naturskola fortbildade eftisledare i Vasa och Jakobstad 3-4.9, samt lärare i Vasa 22.10, sammanlagt hölls alltså tre fortbildningstillfällen.

2.1.7 Läromedelsproduktion

I augusti slöt Natur och Miljö ett samarbetsavtal med Schildts & Söderströms om läromedel i omgivningslära. Emilia Nordling fungerade därmed under höstterminen som en av författarna till läromedlet för åk 1. Arbetet fortgår in på nästa års sida och läromedlet kommer att ha en utomhuspedagogisk inriktning och bestå av tre delar: en textbok, en aktivitetsbok och en lärarhandledning.

Det finska fenologimaterialet för barn, Kevätuuli, översattes och bearbetades.

Materialet riktar sig till barn i åldern 6-8 år. Tessa Turtonen stod för översättningen, Henrika Mercadante språkgranskade texten, Milja Laine illustrerade en unik pämbild för det svenska materialet och grafikerstuderande Alexandra Westerback stod för materialets layout.

2.1.8 Grön Flagg

Under året anslöt sig fem nya svenskspråkiga deltagare till Grön Flagg. De var CasaBlanca Ekenäs Andelslag (familjehem för flyktingbarn), Sedmigradskys småbarnsskola I från Helsingfors, Solbrinkens skola från Lojo, Tessjö skola och Virkby skola. Två skolor slutade. I slutet av året deltog 43 svenskspråkiga enheter i Grön Flagg. Av deltagarna var nio daghem och 32 var skolor inom den grundläggande utbildningen och gymnasier. Bland deltagarna fanns också ett vuxeninstitut och ett familjehem. 35 deltagare hade rätt att hissa den gröna flaggan.

Som koordinator för Grön Flagg fungerade under vårterminen Theresa Knopp och under höstterminen Anne Antman.

Den 17 mars ordnade Natur och Miljö en träff för deltagare i Kapellby skola i Lappträsk. I träffen deltog sammanlagt 40 elever och lärare. Representerade var alla fem skolor som verkar i de östra delarna av Nyland och deltar i Grön Flagg.

Koordinatorn för Grön Flagg Theresa Knopp fortbildade lärarna. Naturskollärare Emilia Nordling drog utomhuspedagogiskt program för eleverna och Robin Sjöblom vattenrelaterat pyssel inomhus. Under året besökte koordinatorn för Grön Flagg även några andra skolor som deltar i Grön Flagg.

Natur och Miljö marknadsförde Grön Flagg bland annat genom att skicka en broschyr om verktyget till skolor och daghem i Esbo och Vanda.

Sällskapet för miljöfostran i Finland rf. (SYKSE) tog fram ett nytt material för temat Vårt gemensamma jordklot. Materialet bestod av två tryckta guider, samt extra material som publicerades på webben. Koordinatorn för Grön Flagg Anne Antman och ledande miljöfostrare Tessa Turtonen läste och kommenterade det finskspråkiga materialet. Natur och Miljö lät översätta materialet till svenska och editerade det. Det svenskspråkiga materialet ska tryckas år 2016.

Koordinatorn för Grön Flagg läste, utvärderade och kommenterade deltagarnas verksamhetsplaner (28 st.) och verksamhetsrapporter (22 st.). Koordinatorn för Grön Flagg höll kontakt med deltagarna regelbundet bland annat genom att skicka ut infobrev per e-post och skriva statusuppdateringar i gruppen för Grön Flagg på Facebook. Theresa Knopp utarbetade en del nytt material till stöd för deltagarnas arbete med Grön Flagg och publicerade det på Natur och Miljös webbsidor.

Koordinatorn för Grön Flagg deltog i Hanska-gruppen som koordinerar utvecklingen av Grön Flagg i Finland.

2.2 Fritidsverksamhet för barn och unga

2.2.1 Vildmarksläger

Natur och Miljö ordnande år 2015 ett svenskspråkigt sommarläger i form av Vildmarksläger 9-12.6 på Malarby natur i Tenala. Emilia Nordling hade huvudansvar för lägret och deltog också själv i hela lägret. Som lägerchef fungerade Vanilla Aminoff och som lägerledare Jakob Tjäder och Emma Sten. Lasse Örsätter på Rastachef anlätades för att laga maten och Aura Örsätter fungerade som hjälpkock.

Lägret hade 15 deltagare i åldern 10-13 år. På programmet stod bl.a. orientering, matlagning på fältkök, tillverkning av egna metspön och övning i att göra upp eld. Simning, bastu, spel och lek bidrog till en god stämning på lägret. Sista natten sov några av lägerdeltagarna i egenhändigt byggda vindskydd i skogen. I Samarbete med Jöns Aschan på Paddlingsfabriken fick lägerdeltagarna också pröva på kajakpaddling. Lägret marknadsfördes via Sommarkompassen, flyers som delades ut på naturskoldagar och i skolor samt skickades hem till familjer. Via Natur & Språks marknadsföring fick vildmarkslägret också en del synlighet.

Lägerledarna anställdes i samband med att Natur & Språk anställde ledare och utbildades under Natur & Språks lägerledarutbildning för vilken Emilia Nordling också deltog i arrangemangen.

År 2015 gjordes också ett försök att ordna ett Småkryps- och forskarläge, Expedition Bagge, i samarbete med Entomologiska föreningen i Helsingfors. Tyvärr fick detta läger så få deltagare att det inhyllades.

2.2.2 Natur och språk 2015-2017

Det treåriga samarbetsprojektet inledde sitt första verksamhetsår med en personal bestående av en heltidsanställd projektkoordinator, Martina Uotinen, som stöddes av en styrgrupp. Styrgruppens medlemmar representerade de tre samarbetsparterna, Tessa Turtonen från Natur och Miljö rf., Anna Slotte från Helsingfors Universitet och Malva Green från Luonto-Liitto. Anna Slotte fungerade som styrgruppens ordförande fr.o.m. hösten 2015. Styrgruppen hade sex möten under året.

Barnläger

Sommaren 2015 ordnades fyra läger på fyra olika orter. Ett läger för tvåspråkiga barn inhyllades på grund av för få deltagare. De som redan anmält sig hade möjlighet att flytta till ett annat läger.

- Korsholm, ett läger med tvåvägsspråkbad för svensk- och finskspråkiga barn i åldern 8-10 (1-5.6)
- Nådendal, ett läger för tvåspråkiga barn i åldern 10-13 (8-12.6)
- Borgå, ett läger med tvåvägsspråkbad för svensk- och finskspråkiga barn i åldern 8-10 (22-26.6)
- Biskopsö i Dalsbruk, ett tvåspråkigt familjeläger med barn i åldern 2-13 (27-31.7)

Vi ordnade två olika typer av läger, läger för tvåspråkiga barn och läger med tvåvägsspråkbad för svensk- och finskspråkiga barn.

Familjeläger

Det tvåspråkiga familjelägret lockade 8 familjer med 11 vuxna och 17 barn i åldern 4-13. Lägre var på det hela taget lyckat och stämningen väldigt fin. Den tvåspråkiga verksamheten gav också resultat. Flera föräldrar på familjelägret märkte att deras barn under lägret vågat börjat använda sig det andra språket. Ofta syntes det här inte direkt i diskussionen mellan barn och förälder, men i lekar barnen emellan och t.o.m. i drömmarna.

Lägerdeltagare

För att få en bättre bild över deltagarna gjordes en enkät som besvarades av 26 familjer. Tack vare den fick vi värdefull information som kan användas i forskningen, för att förbättra marknadsföringen och utveckla lägrens innehåll.

Vi analyserade bland annat åldersspridningen bland deltagarna. Projektets huvudmålgrupp är barn i åldern 8-13 år. 60 % av deltagarna var 8, 9 eller 11 år.

Ålder	Sommarö	Vienola	Virvik	Biskopsö	Totalt
under 6 år				5	5
6				1	1
7				3	3
8	4	2	7	2	15
9	6		5	4	15
10	4		5		9
11		10	1	1	12
12		2	1	2	5
13		2	1	1	4
14		1			1
	14	17	20	17	70

Vi analyserade även deltagarnas hemort och korrelerade det med vilket läger barnen deltog i. Största delen av deltagarna kom från huvudstadsregionen.

Hemort	Korsholm	Nådendal	Borgå	Biskopsö (antal familjer)
Huvudstadsregionen		9	5	4
Östra nyland		1	11	
Västra nyland			2	
Åbo	1	6	2	1
Vasa		1		
Österbotten	12			
annan ort	1			
Kimito				2
Sverige				1

Anställning och utbildning av lägerledare

7 personer anställdes som lägerledare för lägren. Elin Johansson och Peik Åström fungerade som lägerchefer på två läger var och resten som lägerledare. Vi anställde även 4 kockar som jobbade i par på lägren i Sommarö, Nådendal och Borgå. Lägerledarna deltog i två obligatoriska utbildningstillfällen under våren 2015: Den 27-29.3 hölls den huvudsakliga lägerledarutbildningen på Naturskolan Uttern. Den 25.4 hölls en utbildningsdag som koncentrerade sig enbart på språkpedagogiken. Fyra av lägerledarna träffades även självständigt ett veckoslut för att förbereda sig för lägren. Martina sammanställde ett infopaketer så att de kunde bekanta sig med lägermaterialen och lägerprogrammen.

Marknadsföring och mediasynlighet

Marknadsföringen skedde via tidningsannonser i Huvudstadsbaldet, Västra Nyland, Östra Nyland, Hem och Skola tidningen. Vi annonserade också på nätet i olika evenemangskalendrar. På nätet använde vi oss även av Google Adwords och möjligheten att boosta Facebook inlägg. Flera kommuner och samarbetsorganisationer satte upp inlägg på sina facebook sidor. Brev skickades via epost direkt till alla skolor och föräldraföreningar i de olika regionerna. Vissa skolor spred sedan informationen via Wilma systemet till familjerna. Flyers delades ut till skolor via naturskolornas kontakter, daghem, bibliotek, Luckan.

Enligt vår enkät till familjerna var det mest effektiva mediet nätet. Både via olika nätsidor och via Facebook. Människor delar intressant information till sina vänner och släktingar.

Natur och Språk fick bra synlighet i svenskspråkiga medier. Projektet hördes i radio då Uotinen intervjuades av Radio Vega Österbotten 30.3.2015 och Anna Slotte medverkade i Radio Vegas Lördax 12.4.2015. Tidningarna Hem och Skola, Annonsbladet och Västra Nyland gjorde intervjuer på våren före lägren. Själv skrev vi artiklar till Finlands Natur och Ympäristökasvatuslehti.

Forskning

Forskningsassistenten Olivia Maury deltog i lägren i Nådendal, Borgå och Biskopsö. Hon gjorde videoinspelningar av stora delar av det planerade programmet och en del inspelningar under barnens fritid. Material sammanlagt: 34,5 h video + 2,5 h audio. Barnen filmades också under *stimulated recall* sessioner. Det betyder att intressanta situationer klipptes ut ur inspelningarna och visades för 1-3 barn i taget. Diskussionen om filmklippet och språkanvändningen i allmänhet spelades in på video. Ljudinspelningar gjordes i vissa fall i samband med korta intervjuer eller utvärderingar. Olivia skrev även fältdagböcker på lägren (ca 10 A4 på dator).

Under hösten gick Olivia igenom materialet från sommarens läger. De intressantaste filmklippen transkriberades och analyseringen av olika intressanta fenomen påbörjades. Olivia påbörjade också sammanställandet av handboken för lägerledare samt planeringen av språkpedagogiken för lägren 2016.

Anna Slotte hade en presentation med titeln *Begreppsutveckling på två språk - translanguaging som resurs* på de Pedagogiska vetenskapsdagarna/ Kasvatustieteen päivät i Vasa 19.11.2015.

Anna Slotte och Maria Kela höll också en presentation under seminariet Nordiskt nätverk för modersmålsdidaktisk forskning, i Vasa, 3-4.12.2015 med titeln *Flerspråkig begreppsutveckling*.

2.2.3 Barnens Östersjöprotest 2015

Enligt den ursprungliga projektplanen skulle protesten bestå av en nätprotest och en protestmarsch. Under bearbetningen av planen tillade vi ännu ett element: skolbesök. Vi bestämde också att ändra marschen till ett jippo som ordnades på ett enda ställe, d.v.s. på Narinken i Helsingfors.

Nätprotesten genomfördes som planerat: vi skapade utrymme för barnens bidrag på protestens webbsajt www.itamerenlapset.fi/sv/galleria, och välkomnade bidrag av olika slag. Sammanlagt fick vi in över 200 teckningar, texter och frågor, en handfull animationer, sånger och två improvisationsvideon. Från skolbesöken fick vi hundratals feedback-lappar med bl.a. hälsningar till beslutsfattarna. Materialet användes för att formulera barnens kravlista, som räcktes över åt en politiker från regeringspartiet Centern, skickas till alla riksdagsledamöter och publicerades på protestens webbsajt.

Skolbesöken gjordes mellan början av mars och slutet av maj. De var antingen faktabaserade besök av s.k. Östersjöambassadörer eller konstinriktade verkstäder. Konceptet med Östersjöambassadörer lånades av Luonto-Liitto, som också hade framställt materialet på finska. All material översattes till svenska. Ambassadörerna som gjorde besök inom projektet var Jenny-Maria Bergman, Irene Blomqvist, Katja Bonnevier, Christina Elgert, Eeva Hammar, Minja Heinonen, Iris Kallajoki, Ritva Kivikkokangas-Sandgren, Amelie Lignell, Sofie Schubert, Emma Sten och Mia Välimäki. Östersjöambassadörerna berättade åt eleverna på ett åldersanpassat sätt om Östersjöns natur och problem, och vad man själv kan göra för att Östersjön skulle må bättre. Med yngre barn användes lekar och ritövningar. Besöken var kostnadsfria för skolorna. Ambassadörerna besökte 29 olika skolor och daghem och nådde ca 1500 elever. De flesta besöken gjordes i Nyland men också några skolor i Åbo, Raumo, Houtskär och Lojo beställde ambassadörer. Inom projektet skickade vi gratis ut boken Havskusten kallar (Merenranta kutsuu på finska) till 19 skolor och dagisar. DVD:n *Under ytan* – Pinnan alla skickades gratis till 16 läroanstalter.

Under konstverkstäderna fick eleverna bearbeta den information de fått under ambassadörens besök. Konstnärerna Fanny Tavastila och Katja Tukiainen besökte varsin skola i Helsingfors. Animatören Antonia Ringbom besökte Träsk skola i Houtskär, skådespelarna Tobias Zilliacus och Hannu Risku drog en improvisationsverkstad på en finsk lågstadietkola i Helsingfors, och skådespelaren Linda Zilliacus drog en motsvarande verkstad på svenska i Helsingfors. Musikern Petter Korkman hjälpte två skolklasser att skapa egen musik med Östersjötema. Verkstädernas resultat blev del av nätprotesten.

Protestdagen ordnades på den 26.5.2015 på Narinkens torg i Helsingfors. Vi hade bjudit in skolor, daghem och enskilda barn. Idén var att både ha det roligt tillsammans och protestera för ett renare Östersjön. Tillställningen samlade 150-200 deltagare i olika åldrar, och responsen var positiv. Konferenciererna Tobias Zilliacus och Stella Lilljeström (10 år) höll i trådarna på scenen. Vi bjöd på underhållning i form av musik av Sås och Kopp, Satin Cirkus, barnkörererna Galatea och Tähtisumu, samt ungdomar från Petter Korkmans musikverkstäder. Sakkunniga Seppo Knuuttila (SYKE), Tina Nyfors (Helsingfors stads CITYWATER) och Lotta Ruokanen (Helsingfors

stads projekt Itämerihaaste - Östersjöutmaningen) svarade på barnens frågor om Östersjön. Regeringsförhandlingarna var ännu på gång under evenemanget, så vi kunde inte bjuda in namngivna ministrar. Eerikki Viljanen från Centern fick representera det största partiet och ta emot barnens kravlista. Även Eva Biaudet (sfp), Mai Mykkänen (saml), Silvia Modig (v) och Johanna Karimäki (Gröna) var på plats. Kravlistan var sammansatt från alla bidrag till nätprotesten och hälsningarna vi fick från skolorna. Listan lästes upp av konferenciererna samt barnen Wilma Kairtamo och Einar Zilliacus. Efter att kravlistan hade räckt över gjorde publiken till ledningen av konferenciererna en blå våg (vi hade delat ut blåa fibertygsremсор) och ropade slagord som "Meri on meidän, vastuu on teidän".

Flera inbjudna samarbetspartners erbjöd på intressanta programpunkter på torget:

- skräpmetning med Håll Skärgården ren
- kika på vattenprover med Luonto-Liitto
- Näringskedjelek med Helsingfors stads miljöfostrare
- känna igen fiskar vid Centralförbundet för fiskerihushållning
- skriva önskemål gällande Östersjön på önskeväggen (Natur och Miljö)
- Nätprotestens bidrag visades på en TV-skärm i ett tält

Tanken var att vi skulle ha visat på skärmen även en hälsning från parallelevenemanget på Åland, som skulle hållas den 7.5. Den åländska protestdagen ställdes dock in på grund av svagt intresse från skolorna.

Huvudevenemangen på Narinken marknadsfördes med hjälp av planscher i A3-storlek och små flygblad. Vi skickade planschen till skolor i huvudstadsregionen och till skolorna längre bort som tidigare hade visat intresse för protesten. Lokalföreningar och enskilda personer hängde planscher och flygblad på allmänna anslagstavlor. Fotografierna på planscherna togs av yrkesfotografen Karl Vilhjålmsson och för den grafiska formgivningen svarade grafiker Nancy Nilsson, som även designade protestens logo.

Synlighet i media

Barnens Östersjöprotest väckte intresse i media. Protesten nämndes åtminstone 4 gånger i Radio Vega och det längsta inslaget var i programmet Familjeliv den 2.5, som ägnade hela programmet åt barnens möjligheter att påverka i samhället.

TV-synlighet fick protesten då MTV3:s Huomenta Suomi hade ett inslag om Vera och Isak Meriläinen och deras engagemang i protesten. Inslaget sändes på protestdagen, den 26.5. Svenska YLE lyfte upp protesten på Hajbo-sajten, som är riktad till ungdomar.

I tidningar (både tryckta och webbtidningar) har protesten presenterats minst 8 gånger. Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Kyrkpressen, Ympäristökasvatus och Kymenlaakson sanomat är bland dem som har givit utrymme åt protesten.

Projektets Facebook-sida har över 700 gillare och de populäraste inläggen sågs av över 4700 personer. Twitterkontot följdes av ca 70 personer, men trots blygare antalet följare gav tweets upphov till t.ex. en artikel i Kymenlaakson sanomat och kontakter ända upp till Presidentens kansli.

Projektorganisationen

Initiativtagare till projektet var Julia Korkman, mamma till Vera och Isak Meriläinen. Natur och Miljö fungerade som bokföringsorganisation och arbetsgivare för projektets anställda, men projektet styrdes av en skild styrgrupp. Styrgruppen bestod inledningsvis av Julia Korkman, Amanda Sundell, Petra Holm, Sonja Jaari samt Malva Green. Holm lämnade gruppen under vintern, och Jaari ersattes av Bernt Nordman i mars. Under två månader i november-december 2014 arbetade praktikant Linda Siltala med att kontakta samarbetspartners och bygga upp projektet. I mitten av januari anställdes Erika Weckström som projektledare på heltid fram till mitten av juni. En mediaassistent, Markus Grönroos, anställdes på deltid för några veckor i maj för att hjälpa i t.ex. uppdateringen av hemsidan och filmningen av verkstäderna. Kulturproducenten Elina Forss anställdes för två dagar just före evenemanget.

2.2.4 Barnens Östersjöprotest 2016

Utvärderingen av pilotprojektet var positiv. Natur och Miljö beslut därför att ansöka om finansiering för att kunna fortsätta utveckla konceptet. I början av hösten meddelade Undervisnings- och kulturministeriet att de beviljar ett understöd för en fortsättning. Således kunde en ny projektledare rekryteras. Andrea Weckman anställdes den 1.12.2015.

2.2.5 Familjeutfärder

Kvarkens naturskola samarbetade med föreningen Ostrobothnia Australis kring två exkursioner under året (7.6 i Sydösterbotten och 23.9 på Söderfjärden).

3 Kommunikation

3.1 Finlands Natur

Finlands Natur utgavs detta år för första gången som en tidskrift medlemmar kan prenumerera på till ett starkt nedsatt medlemspris (12 euro/4 nummer). Konceptet medlemstidning frångicks av främst skattetekniska orsaker. Positivt var att 98 procent av medlemmarna valde att även prenumerera på tidningen. Liksom tidigare kunde även icke-medlemmar teckna en prenumeration (27 euro för en fortlöpande och 28 euro för en tidsbunden prenumeration).

3.1.1 Innehåll

Rikt illustrerade artiklar med naturtema har fortsättningsvis haft en framträdande roll i Finlands Natur i syfte att förmedla dels naturestetik och dels fakta och kunskap om naturen. Exempel på naturreportage som ingått i Finlands Natur under 2015 är tidningens första uppslag (bildreportage om vårsvampar, insekter på syren, höstens frösättning och vinterforsen) och Hans Hästbackas uppskattade artiklar om sydösterbottnisk natur.

Opinionsbildande texter och debattinlägg har ingått i form av chefredaktörens ledare och kolumner av ordförande och utomstående gästskribenter, bland dem förespråkare för skogsbruk, kärnkraft samt jakt och fiske i skärgården.

Avdelningen för miljöaktualiteter i början av tidningen har tagit upp bl.a.

avfallshantering, regeringens miljöpolitik, avfallsvattenrening och ljusförorening.

Två typer av personporträtt ingick i Finlands Natur 2015; det ena en mer djupgående intervju – det andra en intervju med fem korta frågor till en person som är sakkunnig på en viss naturskydds- eller miljöfråga. Syftet med personporträtten var att för läsarna belysa aktuella miljö- och naturskyddsfrågor via ett intresseväckande intervjuobjekt.

Med hjälp av understöd från utrikesministeriet publicerade Finlands Natur en åttadelad artikelserie med restaurering av skadad natur och förorenad miljö i främst fattiga länder som tema. Artikelserien omfattade bl.a. räddningsaktioner för hotade arter (kattdjur, orangutanger), restaurering av miljöskador förorsakade av krig och industri, assisterad migration för arter hotade av klimatförändringen och skogsrestaurering som metod att stoppa ökenspridningen.

Natur och Miljös kampanj Framstegen med hållbara energilösningar som tema uppmärksammades i Finlands Natur i form av en artikelserie om nollenergihus, småskalig elförsörjning i fritidshus, energisnål husrestaurering och energibesparande arbetsresor.

I artikelserien "Miljögranskning" behandlades partiernas miljöloften inför riksdagsvalet, möjligheterna med ett grönare skogsbruk, miljötilståndsförfarandets uppluckring och fonder och stiftelser som verkar för Östersjöns miljö.

I serien "Miljön i Svenskfinland" ingick artiklar om lokala eller regionala naturskydds-, vattenvårds- och luftvårdsfrågor.

Artikelserien med natur- eller miljöforskning som tema tog upp bl.a. assisterad migration, Östersjöns försurning och ekosystemtjänster.

De konsumentinriktade inslagen i Finlands Natur 2015 omfattade miljövänlig matlagning (fyra artiklar) och information om kompostering, ovälkomna invasiva växtarter, ren vedeldning och återanvändning av ljusstumpar.

Avdelningen "Ut och njut" hade barnfamiljer som målgrupp och innehöll inslag om bl.a. naturläger av olika typ, utfärder till lands och till sjöss samt artkännedom för barn.

3.1.2 Form

Finlands Natur utkom fyra gånger under året enligt det årstidskoncept som infördes 2013. Samtliga nummer omfattade 52 A4-sidor i fyrfärgstryck.

Tidningen följde i stora drag följt det upplägg med ett antal fasta avdelningar på bestämd plats i tidningen som infördes vid reformen 2013. Upplägget innebar också bl.a. större utrymme för fotografier och informationsgrafik.

Natur och Miljös ståndpunkt i aktuella frågor ingick i ett antal artiklar med miljötema i form av en tydligt avskild informationsruta. Förbundet informerade dessutom i slutet av tidningen om kommande verksamhet och annat aktuellt inom organisationen.

Av artiklarna i varje nummer lades 4–6 ut på Finlands Naturs avdelning på Natur och Miljös webbplats. I vissa fall var nätversionen av artiklarna kompletterad med extra bildmaterial och bakgrundsinformation som inte rymdes med i pappersversionen. I slutet av år 2014 gjordes en satsning på att förnya upplägg och grafisk utformning av Finlands Naturs underavdelning på www.naturochmiljo.fi. Den nya underavdelningen togs i bruk i början av år 2015. Den var anpassad även till smarttelefoner och pekplattor. Den nya hemsidans artikelarkiv marknadsfördes till som ett slags miljölexikon till lärare i finlandssvenska skolor i augusti 2015.

3.1.3 Redaktion och medarbetare

En redaktion bestående av chefredaktören, verksamhetsledaren och informatören har under veckovisa redaktionsmöten planerat kommande tidningar, följt upp pågående arbete och utvärderat färdiga tidningar.

Som chefredaktör fungerade Magnus Östman. Han skrev tillsammans med informatören, verksamhetsledaren och en del av den övriga personalen merparten av artiklarna. Även utomstående skribenter och fotografer har anlitades i begränsad omfattning. Chefredaktören stod för den digitala bildbehandlingen, i vissa fall med konsulthjälp från Petri Kuokka vid Aarnipaja. Ombrytningen av tidningen utfördes av chefredaktören.

3.2 www.naturochmiljo.fi

Natur och Miljös webbsajt är ett viktigt verktyg för kommunikation om vår verksamhet. Hela personalen bidrog till att uppdatera och utveckla innehållet. Vi började anpassa innehållet till mobiltelefoner och surfplattor genom att ge undersajten Finlands Natur en ny design och struktur. Undersajten publicerades den 13.3. Parallellt med lanseringen tog vi Webbhusets elektroniska anmälningsblanketter i bruk på hela vår sajt.

3.3 Sociala medier

Facebook blev under året vår primära kommunikationskanal för aktualiteter och tips för miljö- och naturintresserade finländare. Under året ökade antalet personer som

gillar Natur och Miljös Facebooksida till 740. I november, då vår Facebookstrategi fastställdes, beslöt vi att utöka innehållet på vår Facebooksida för att locka fler besökare till den. Tidigare fokuserade vi främst på miljöpolitik, men nu beslöt vi att bredda innehållet och posta fler inlägg från miljöfostranssektorn, inklusive naturupplevelser och annat lättare material. Alla anställda fick administratörsstatus och började dela inlägg och agera på Natur och Miljös sida inom sina specialområden. På Facebooksidan kommenterade vi aktuella frågor, gjorde reklam för våra projekt, lockade deltagare till evenemang, gav tips och lyfte fram Natur och Miljös framträdanden i traditionella medier m.m.

Parallellt utvecklade våra naturskolor framgångsrikt sina egna Facebooksidor med pedagoger som huvudsaklig målgrupp och primärsyfte att marknadsföra verksamheten vid naturskolorna. Vid årets slut hade våra naturskolor omkring 200 Facebookgillare per naturskola. Vårt projekt Barnens Östersjöprotest satsade stort på marknadsföring via sociala medier och projektets Facebooksida hade vid årets slut 700 gillare.

Vi utökade vårt innehåll på Youtube. Inom Barnens Östersjöprotest publicerade vi 7 videor bestående av deltagarnas animationer, sånger och krav. Inom kampanjen Framstegen publicerade vi en framstegsvideo. Videon Biffens liv, miljöpåverkan från åkern till magen skapade vi för Marthaförbundets projekt Svinnkampen. Allt som allt har våra videor på Youtube sammanlagt över 8000 views.

3.4 Synlighet i media

Natur och Miljös synlighet i media var god. Tack vare vår breda sakkunskap kontaktades vi ofta för kommentarer, främst i aktualitets- och debattprogram i radio och tv. Teman var bl.a. palmolja, Östersjöns tillstånd, forststyrelselagen, skarv- och vargjakt, skogen som resurs, millenniemålen och naturen i Finland. Vi föredrog att direkt ringa upp journalister och tipsa dem framom att skicka ut pressmeddelanden, förutom i frågor med en mycket bred mottagargrupp:

Pressmeddelanden 2015:

- 03.03.2015 Barnen protesterar för Östersjön
- 13.03.2015 Miljöorganisationernas teser om energi- och klimatpolitiken för nästa riksdag och regering
- 12.04.2015 Natur och Miljö fick ny ordförande
- 19.05.2015 Skogsfolkets hälsning till regeringsförhandlingarna: Skydda miljöministeriet!
- 22.05.2015 Kom till barnens Östersjöprotest!
- 27.05.2015 Miljöministern får ett tufft jobb
- 24.09.2015 Miljöministern tog emot organisationernas klimatappell

Natur och Miljö deltog också i debatten via insändare, både i Hbl och i regionala dagstidningar. Under året profilerade vi oss framför allt i debatten om förnyelsebar energi, Finlands energipolitik och vindkraft.

4 Tjänster till lokalföreningar

Natur och Miljö skötte i likhet med tidigare år medlemsregistret för lokalföreningarna och fakturerade medlemsavgifterna.

5 Organisationen

5.1 Medlemskåren

Medlemsantalet självt med 196 medlemmar till 2961 personer. Tillbakagången var ungefär lika stor bland de direkt anslutna medlemmarna som bland de lokalföreningsanslutna medlemmarna. Glädjande var dock att vissa lokalföreningar ökade sitt medlemstal under året.

Nedgången i medlemstalet har nu fortsatt flera år i rad. En annan bekymmersam trend är att medelåldern inom medlemskåren stadigt blir högre. Positivt är att medlemmarna fortfarande är mycket lojala, d.v.s. att omsättningen är liten. Förbundskongressen år 2014 beslöt om en betydande reform av medlemsavgifterna från och med den 1.1.2015. Finlands Natur frikopplades från medlemsavgiften och medlemsavgifternas nivå sänktes. I stället infördes ett rabatterat medlemspris på prenumerationsavgiften för Finlands Natur. Medlemsavgiftsreformen togs väl emot av medlemskåren.

De nya medlemsavgifterna år 2015 var följande:

För enskilda personer:

Medlemsavgift för enskild medlem:	26 euro
Medlemsavgift för familj med flera medlemmar:	36 euro
Medlemsavgift för ungdomar under 25 år:	16 euro

Lokalföreningarnas (**egentliga medlemmars**) medlemsavgifter till förbundet var 80 procent av medlemsintäkterna av de enskilda personerna som den egentliga medlemmen representerade inom förbundet.

För kommunmedlemmar:

Antal invånare	Medlemsavgift
1-4999	200 euro
5000-9999	400 euro
10000-14999	600 euro
15000-	800 euro

Styrelsen beslöt på styrelsemöte 7/2014 att medlemsavgiften för **understödjande organisationer** skall vara 150 euro.

5.2 Förbundsmötena i Åbo

Förutom det ordinarie årsmötet ordnades också en extra förbundskongress för att välja nu förbundsordförande i stället för Jonas Biström, som avgick i förtid på grund av flytt utomlands. Mötena ordnades på samma dag och plats: den 12.4 ombord på hostelfartyget s/s Borea som ligger vid Aura å i Åbo. 22 medlemmar med rösträtt var närvarande och det sammanlagda antalet röster var 289.

På den extra förbundskongressen valdes marinbiologen Jan Ekebom enhälligt till ny förbundsordförande och han tog genast över ordförandeklubban. Förbundsmötena gav styrelsen i uppdrag att utreda bl.a. möjligheterna till samordning av medlemsavgifterna i förbunden Natur och Miljö och Finlands naturskyddsförbund. Programmet började dagens innan med en workshop om kampanjen Framstegen och en diskussion om vad som händer inom förbundet och medlemsföreningarna.

5.3 Styrelsen

Styrelsen sammanträdde sammanlagt sju gånger; den 7.2 på kontoret i Helsingfors, den 7.3 på kontoret i Helsingfors, den 6.6 på kontoret i Helsingfors, den 6.9 på Villa Christine i Tenala, den 6.10 på kontoret i Helsingfors (Skypemöte), den 11.11 på kontoret i Helsingfors (Skypemöte) och den 26.11 på kontoret i Helsingfors (Skypemöte). Under hösten prövade styrelsen på ett nytt möteskoncept, som gick ut på att styrelsen samlas under en vardagskväll och att de som inte bor nära kontoret deltar via Skype.

Styrelsens möteshandlingar arkiverades på en sluten webbtjänst som erbjöds av Nebula. Mellan mötena kommunicerade styrelsen via en intern e-postlista.

På det första styrelsemötet efter förbundskongressen valdes Henna Timonen till vice ordförande. Hon befriades i slutet av året med hänvisning till moderskapsledigheten och efterträddes av Jon Lindström.

Styrelsen tillsatte inget arbetsutskott.

Fram till förbundsmötet verkade följande personer i styrelsen:

<u>Person, uppdrag</u>	<u>personlig suppleant</u>	<u>mandatperiod*</u>
Jonas Biström, förbundsordförande		2017
Henna Timonen, vice ordförande	Jon Lindström	2017
Jannika Reed	Petra Granholm	2015
Anette Bäck	Ralf Wistbacka	2016
Anders Albrecht	Marianne Fred	2017
Håkan Eklund	Carolina Silin	2015
Jan Åström	Sara Kåll	2016

Efter förbundskongressen verkade följande personer i styrelsen:

<u>Person, uppdrag</u>	<u>personlig suppleant</u>	<u>mandatperiod*</u>
Jan Ekebom, förbundsordförande		2017
Henna Timonen, vice ordförande**	Jon Lindström**	2017
Jannika Reed	Petra Granholm	2018
Anette Bäck	Ralf Wistbacka	2016
Anders Albrecht	Marianne Fred	2017
Carolina Silin***	Alf-Peter Heino	2018
Jan Åström	Sara Kåll	2016

*Mandatperioden tar slut på förbundsmötet.

**Jon Lindström valdes till tf vice ordförande på STM 6/2015.

****Invalides år 2015 för endast ett år.

5.4 Personal

5.4.1 Anställda

Under året utförde anställda sammanlagt cirka 14 årsarbetsverk. Omsättningen inom personalen var relativt stor. Två fast anställda var tjänstlediga största delen av året. Den kärva ekonomin satte en stark prägel på året. Samarbetsförhandlingarna i början av året resulterade i att deltidspmitteringar för anställda vid kansliet i Helsingfors. I slutet av året inleddes nya samarbetsförhandlingar i syfte att permanent minska de fasta personalkostnaderna.

Maria Aroluoma beslöt att inte återvända till Natur och Miljö efter sin tjänstledighet. Vi valde att inte anställa en ny miljöfostrare med samma arbetsbild, utan att i stället inrätta en andra fast tjänst vid Naturskolan Uttern.

I stället för att anställa en ny koordinator för Grön flagg på deltid från hösten omformades miljövårdschefens arbetsbild så att hon övertog ansvaret för detta. Linda Valve fungerade som personalombud tills hon blev moderskapsledig. I september valde personalen Emilia Nordling till nytt personalombud.

Anställda under året:

Åsa Andersson	naturskollärare (1.8-)
Anne Antman	miljövårdschef
Madeleine Blomqvist	kanslisekreterare
Pia Bäckman	naturskollärare
Fred Eklund	ekonomichef (-feb)
Viktor Fagerudd	civiltjänstgörare (-25.8)
Renja Hakala	naturskollärare
Miisa Holmström	tf ekonomichef (15.1-)
Sonja Jaari	ledande miljöfostrare (-4.3)
Theresa Knopp	koordinator för Grön Flagg (-19.6.)
Henrika Mercadante	informatör
Emilia Nordling	naturskollärare
Bernt Nordman	verksamhetsledare
Johanna Nyman	projektplanerare (4.2-20.3)
Tina Sommarstorm	projektutredare (deltid okt-dec)
Maria Svens	naturskollärare (1.6-, före det vårdledig)
Teresa Turtonen	naturskollärare (-30.4), tf ledande miljöfostrare (1.5-)
Martina Uotinen	projektledare
Linda Valve	naturskollärare (-30.6, sedan moderskapsledig)
Andrea Weckman	projektledare (1.12-)
Erika Weckström	projektledare (19.1-10.6.)
Magnus Östman	chefredaktör

5.4.2 Ledning

Verksamhetsledare Bernt Nordman ledde det operativa arbetet. Han fungerade också som personalchef.

Ledningsgruppen bestående av verksamhetsledaren, ekonomichefen och den ledande miljöfostraren sammanträdde regelbundet, en gång per vecka.

5.4.3 Planeringsdagar och arbetsgemenskapen

Under planeringsdagen i början av året var fokus på att utforma ett förslag till verksamhetsplan för år 2015. Personalen medverkade under förbundsmötena i Åbo. På grund av permitteringarna ordnades ingen gemensam sommarfest.

Höstens planeringsdagar ordnades på Naturskolan Uttern. Julfesten ordnades i år som en gemensam tillställning för styrelse och personal. På programmet stod ljusstöpning och en middag som vi själva tillredde under ledning av Lasse Örsätter alias Rastachef. Natur och Miljö hade avtal om företagshälsovård med Mehiläinen (fastlandet) och Företagsläkarna (Åland). Arbetsplatshälsovårdstjänster utnyttjades betydligt mera än tidigare år, vilket även syntes i form av kraftigt ökade kostnader. Sjukfrånvaron ökade klart, men orsakerna till detta var inte arbetsrelaterade.

5.5 Kansli och utrustning

Natur och Miljö hyr kontorsutrymmen av Arbetets Vänner huvudföreningen i Helsingfors. Sammanlagt finns 11 ordentliga arbetspunkter på kontoret. Inga större förändringar skedde under året.

Datorer och telefoner uppgraderades enligt en långsiktplan och med hänsyn till de begränsade ekonomiska resurserna. Vi var tvungna att än en gång skjuta upp investeringen i ett nytt databasprogram för medlems- och kundregistret. Max Virta fungerade som datastödsperson.

5.6 Arkivet

Förbundets handlingar uppbevarades fortsättningsvis på Svenska centralarkivet.

Volontären Karin Hongell hjälpte igen till att gå igenom handlingarna innan de fördes till centralarkivet.

6 Ekonomi

6.1 Översikt

År 2014 gjorde Natur och Miljö ett rejält underskott på drygt 40 000 euro, vilket medförde att det egna kapitalet krympte till en kritisk nivå. En viktig målsättning för ledningen var därför att få ekonomin i bättre balans, vilket även lyckades. Resultatet för år 2015 blev ett underskott på 6 097,74 euro. Kostnaderna ökade med 44 000 euro jämfört med föregående år till 863 108 euro. Av detta utgjorde personalkostnaderna 70 procent, vilket var samma andel som året innan.

Verksamhetsintäkterna uppgick till 127 639 euro och deras procentuella andel av intäkterna minskade. Finlands Naturs prenumerationsintäkter nästan fyrdubblades till följd av beslutet att alla medlemmar skall betala en skild prenumerationsavgift. Däremot minskade intäkterna av annonsförsäljningen med 13 000 euro. Effektiverad annonsförsäljning är en nyckelmålsättning för kommande år.

Natur och Miljös ekonomi är starkt beroende av bidrag och understöd. De tillförda medlen ökade med 91 000 euro till 612 994 euro. Medelanskaffningen för miljöfostran var synnerligen framgångsrik. Intäkterna av medlemsavgifter sjönk på grund av dels de lägre avgifterna som fastställdes på förbundskongressen 2014 och dels för att medlemsantalet sjönk. År 2015 lanserade Natur och Miljö ett nytt donationskoncept och resultatet var hoppningivande. Vi fick donationer till ett värde av 8 320 euro och mycket tyder på att den här typen av penninginsamling kan utvecklas till en betydande intäktskälla under de kommande åren. Däremot är utsikterna för statsbidraget osäkra. År 2015 sjönk statsbidraget från miljöministeriet med 10 000 euro och budgetmomentet för år 2016 har skurits ner kraftigt.

Beviljade understöd

Bidrag beviljade för specifika ändamål är alltså den allmännaste formen av finansiering. Dessa bidrag är av avgörande betydelse i synnerhet för förbundets barn- och ungdomsverksamhet. De allmänna verksamhetsbidragen utgör en viktig bas för ekonomin, eftersom bidragen för specifika ändamål sällan kan användas för att täcker kostnader för allmänt förvaltning.

För sin verksamhet och för olika projekt har förbundet år 2015 erhållit följande understöd:

Allmänt verksamhetsbidrag erhöles av Föreningen konstsamfundet, Miljöministeriet (statsstöd), Svenska folkskolans vänner och Svenska kulturfonden.

För projektmässig verksamhet inom miljöpolitiksektorn erhöles Natur och Miljö ett understöd från Vuokon luonnonsuojelusäätio.

Barn- och ungdomsverksamheten erhöles bidrag av Aktiastiftelsen i Korsholm, Bergsrådet R. Erik Serlachius stiftelse, Bergsrådinnan Sophie von Julins stiftelse, Entomologiska föreningen, Föreningen Konstsamfundet, Föreningen Ostrobothnia Australis, Helsingfors stads miljönämnd, K.H. Renlunds stiftelse, Nylands svenska kulturfond, Raseborgs stad, Societas pro Flora et Fauna Fennica, Stiftelsen Brita Maria

Renlunds minne, Stiftelsen Emilie och Rudolf Gesellius, Stiftelsen Tre Smeder, Svenska kulturfonden, Undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, och Ålands landskapsregering.

Finlands Natur fick bidrag från Undervisnings- och kulturministeriet, Utrikesministeriet och William Thurings stiftelse.

Natur och Miljö tackar hjärtligt för alla understöd och bidrag som erhållits under året och som gjort det möjligt att bedriva verksamheten!

6.2 Penninginsamling

Natur och Miljö bedrev penninginsamling i enlighet med penninginsamlingstillstånd av Polisstyrelsen och av Landsskapsbyrån på Åland.

Natur och Miljö var medlem i föreningen Vala rf.

7 Medlemsorganisationer

7.1 Understödjande medlemsorganisationer

Dendriticum

Finlands svenska lärarförbund

Finlands svenska Marthaförbund

Finlands svenska scouter

Finlands Svenska Skolungdomsförbund

Gennarbyvikens fiskevårdsförening

Håll skärgården ren

Nordenskiöld-samfundet i Finland

Nylands fiskarförbund

Nylands Miljövårdsdistrikt

Pellinge hembygdsförening

Svensk Ungdom

Svenska folkskolans vänner

Svenska naturvetarklubben

Åbo Nation

Totalt 15 st

7.2 Medlemskommuner

Grankulla stad

Ingå kommun

Jakobstad stad

Kimitoöns kommun

Korsholm kommun

Kronoby kommun

Larsmo kommun

Lovisa stad

Nykarleby stad

Raseborgs stad

Sjundeå kommun

Vörå kommun

Totalt 12 st

8 Personmedlemstal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Esbo miljöförening	52	48	46	47	47	50	46
Grankulla miljöförening	60	61	59	59	56	56	62
Hangö miljöförening	28	23	20	23	19	19	25
Helsingfors naturskyddsförening	144	136	132	134	139	147	150
Ingå-Sjundeå miljöförening	100	94	96	95	82	79	72
Jakobstadsnejdens Natur	101	102	99	99	99	96	93
Kimitoöns Natur	59	52	49	44	46	46	48
Kyrkslätt miljöförening	10	9	9	9	9	10	10
Kyrksläotts Natur och Miljö	104	101	94	95	88	87	67
Malaxnejdens naturförening	39	35	36	32	28	31	30
Oravaisnejdens naturvetarklubb	32	32	32	31	32	32	28
Pargas Naturskyddsförening	61	64	66	70	66	67	65
Raseborgs Natur och Miljö	181	171	175	182	180	185	165
Sibbo Naturskyddare	127	127	127	128	119	122	123
Svartbäckbygdens Naturskyddsf.	6	6	5	6	5	5	5
Sydbottens Natur och Miljö	66	70	67	53	49	45	44
Vasa miljöförening	97	89	93	96	87	82	74
Åbonejdens Natur	113	104	103	99	100	95	87
Ö.Nyland Fågel- och Naturskyddsf.	74	71	72	68	66	60	56
Ålands Natur och Miljö	185	177	170	167	163	159	159
Lokalföreningsanslutna totalt	1647	1577	1555	1537	1480	1473	1409
NoM enskilda medlemmar	1950	1958	1920	1830	1750	1643	1541
Ständiga medlemmar	13	13	14	14	14	14	11
Totalt medlemstal	3610	3548	3489	3381	3244	3130	2961

I medlemstalen ovan ingår de medlemmar som har erlagt medlemsavgiften för år 2015 per den 12.2.2016.